

Michał IWAŃCZUK

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

ORCID: 0009-0003-6177-5803

ZBROJENIA JAPONII W OBLICZU NAPIĘTEJ SYTUACJI W AZJI WSCHODNIEJ

JAPANESE ARMAMENTS FACING TENSE SITUATION IN EAST ASIA

Abstract:

The following paper attempts to answer the question of why Japan, after many years of pursuing a pacifist foreign policy, starting from the end of World War II, has decided to significantly strengthen its military capabilities. The author analyzes the geopolitical factors affecting Japan's security, the international situation in the region, potential threats to the state, as well as the current capabilities of Japan's Self-Defense Forces and key plans for their expansion, such as the acquisition of missiles that enable counter-strikes, the development of air defense and investment in modern military technology. Also discussed are key historical aspects in the development of Japan's armed forces and legal solutions directly affecting the capabilities of the Self-Defense Forces.

Keywords: Japan, armaments, Japan Self-Defense Forces, East Asia, national security.

Wprowadzenie

Japonia mimo posiadania jednej z największych światowych gospodarek (PKB w roku 2021 wyniosło 4,94 biliona USD¹), do niedawna pozostawała aspekcie militarnym na uboczu światowej polityki. Od zakończenia II wojny światowej nie brała czynnego udziału w konfliktach zbrojnych, ani nie prowadziła zakrojonych na szeroką skalę zbrojeń, ograniczając się do posiadania i systematycznej modernizacji sił zbrojnych niezbędnych do zapewnienia bezpieczeństwa państwa oraz poleganiu w dużym stopniu na sojusznicznych wojskach Stanów Zjednoczonych, co wynikało z klęski poniesionej podczas II wojny światowej oraz przepisów prawa narzuconego przez Stany Zjednoczone, zakazujących oficjalnego posiadania armii. Jednakże ostatnie plany rozbudowy potencjału militarnego wydają się być

¹ The World Bank, <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=JP> (Dostęp: 18.04.2023)

zerwaniem z dotychczasową strategią. Celem poniższej pracy jest próba znalezienia odpowiedzi na pytanie, dlaczego Japonia zdecydowała się na tak znaczne zwiększenie zdolności bojowych, poprzez analizę geopolitycznego położenia Japonii w kontekście napiętej sytuacji międzynarodowej w regionie Azji Wschodniej związanej z nasilającą się rywalizacją USA z Chinami, a także przeanalizowanie obecnego potencjału, którym dysponują Japońskie Siły Samoobrony, oficjalnych zapowiedzi ich rozwoju oraz kluczowych aspektów historycznych niezbędnych do zrozumienia obecnej sytuacji bezpieczeństwa Japonii.

Polityka bezpieczeństwa Japonii i relacje z sąsiednimi państwami

Pomimo pacyfistycznego charakteru państwa japońskiego, posiada ono szereg celów oraz interesów. Uczestniczy w budowaniu ładu i pokoju w regionie w oparciu o współpracę ze Stanami Zjednoczonymi, ONZ oraz ASEAN, a także chroni swoją suwerenność, niepodległość i integralność terytorialną przy współpracy militarnej z USA i utrzymywaniu stałej obecności wojsk amerykańskich na japońskim terytorium (Mickiewicz, 2018, s. 298-299). Natomiast rzeczywiste relacje Japonii z państwami regionu w większości pozostają chłodne lub pragmatyczne, co ma związek z historią. U szczytu potęgi Cesarstwo Japonii okupowało rozległe obszary między innymi Chin, Korei, Filipin, Indonezji czy państw Półwyspu Indochińskiego, niejednokrotnie dopuszczając się zbrodni wojennych oraz intensywnej eksploatacji zajętych terenów. Problemem były również japońskie próby wybielania swojej historii poprzez ingerencję w treść podręczników, które nie mogły zbyt negatywnie opisywać przeszłości Japonii, co tylko pogłębiało niechęć sąsiednich narodów do państwa japońskiego (Krupińska, 2004, s. 134-135). Analizując Strategię Bezpieczeństwa Narodowego Japonii można wyróżnić trzy główne kraje, których działania Japonia uważa za zagrożenie dla swojego bezpieczeństwa. Są to Chińska Republika Ludowa, Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna oraz Federacja Rosyjska².

Od lat kością niezgody między Japonią, Chińską Republiką Ludową a także Republiką Chińską pozostaje kwestia wysp Senkaku (po chińsku Diaoyu). Jest to grupa niewielkich wysepek położonych 92 mile morskie na północny wschód od Tajwanu oraz 73 mile morskie na północ od japońskich wysp dystryktu Yaeyama (najdalej na południe

² Ministerstwo Obrony Narodowej Japonii, Strategia bezpieczeństwa narodowego Japonii s. 8-10, <https://www.cas.go.jp/jp/siryou/221216anzenhoshou/nss-e.pdf> (Dostęp: 28.03.2023).

wysunięta część archipelagu Riukiu, obejmująca m.in. takie wyspy jak Yonaguni i Taketomi). Ich łączna powierzchnia lądowa wynosi 6,3 km² (Jakimowicz, 2004, s. 113). Pod japońską kontrolą pozostają od roku 1895, kiedy to Cesarstwo Japońskie anektowało je wraz z Tajwanem od Chin (z wyłączeniem lat 1945-1972, gdy wyspami administrowali Amerykanie). Pozornie nieistotne wyspy do lat 60-tych XX w. nie wywoływały sporów, sytuacja zmieniła się jednak wraz z pojawieniem się informacji, że na szelfie wokół wysp mogą znajdować się złoża ropy naftowej. Wtedy to zarówno komunistyczne Chiny, jak i Tajwan, zaczęły zgłaszać roszczenia wobec bezludnego terytorium argumentując, że historycznie wyspy należały do Państwa Środka i zostały bezprawnie zajęte zbrojnie przez Japończyków. Japonia natomiast uważa, że w momencie zajęcia wyspy były niezamieszkałe i nie było dowodów na ich przynależność do Chin (Bugajski, 2016, s. 73-74). Od lat 90. w okolicach wysp Senkaku regularnie dochodzi do incydentów. Według doniesień w 2022 r. doszło do ponad 30 wtargnięć okrętów należących do ChRL na japońskie wody terytorialne w pobliżu spornych wysp³. Kolejną przyczyną tego sporu jest strategiczne położenie Senkaku. Japonia obawia się, że komunistyczne Chiny po przejęciu kontroli nad wyspami, wybudują bazy wojskowe mogące bezpośrednio zagrozić japońskiemu terytorium (Jakimowicz, 2004, s. 113).

Kolejną kwestią sporną z Chinami jest delimitacja granic wyłącznej strefy ekonomicznej pomiędzy archipelagiem Riukiu a wybrzeżem Chin kontynentalnych. Japonia wyznaczyła granice swojej wyłącznej strefy ekonomicznej na linii środkowej pomiędzy wybrzeżami państw, jednak rozwiązanie to nie jest akceptowane przez rząd Chińskiej Republiki Ludowej, który twierdzi, że linia ta przebiega po wodach chińskich a także obejmuje sporne wyspy Senkaku (po chińsku Diaoyu), do których Chiny roszczą sobie prawo. Według Pekinu granica wyłącznej strefy ekonomicznej powinna przebiegać zgodnie z zasięgiem szelfu kontynentalnego, co jest rozwiązaniem dla Japonii skrajnie niekorzystnym (Bronicki, 2008, s. 206-207)⁴. W wyniku braku porozumienia pomiędzy państwami powstała strefa sporna wielkości 40 000 km² (Bugajski, 2016, s. 69). Konflikt ten ma podłoże głównie ekonomiczne. Na spornym terytorium występują bogate złoża ropy

³ <https://defence24.pl/geopolityka/chinskie-jednostki-wplynely-na-japonskie-wody-terytorialne> (Dostęp: 19.04.2023)

⁴ Argumentem podnoszonym przez stronę chińską jest fakt, że Senkaku, pomimo bliskości, w sensie geologicznym nie stanowi części archipelagu Riukiu ale należy do szelfu Morza Wschodniochińskiego, por. Wilczyński 2021, s. 382 (przyt. red.).

naftowej oraz gazu ziemnego. Chiny w roku 2006 rozpoczęły pozyskiwanie gazu ziemnego na kluczowym polu naftowo-gazowym Chunxiao, znajdującym się zaledwie 5 km od wyznaczonej przez Japonię linii środkowej, jednak ustalenie korzystnej dla siebie linii demarkacyjnej otworzyłoby nowe możliwości pozyskiwania podmorskich złóż dla chińskich korporacji (Bronicki, 2008, s. 209-210).

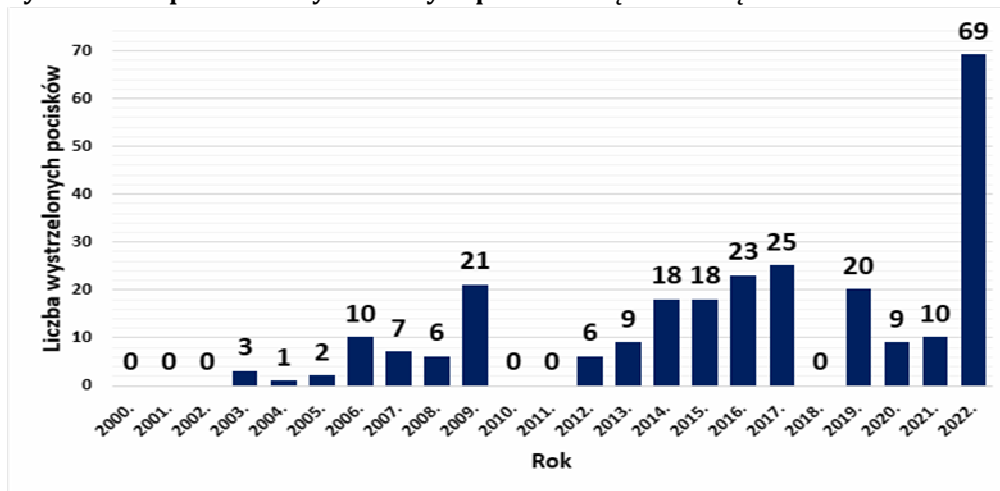
Najważniejszym aspektem pogarszającym relacje chińsko-japońskie jest rywalizacja Chińskiej Republiki Ludowej ze Stanami Zjednoczonymi o dominację w regionie (Skrzyp, 2018). W obecnych czasach konflikt na linii Pekin-Waszyngton wydaje się zaostrzać, co ma związek z przeniesieniem głównego obszaru zainteresowań USA z Bliskiego Wschodu do Azji Wschodniej (doktryna *Asian Pivot*), spowodowanym rosnącą potęgą Chin (Zuziak, 2018, s. 149). Japonia ze względu na kluczowe położenie geograficzne jest bardzo ważnym elementem w tym sporze. Historycznie stosunek Japonii w tej kwestii był różny, zależny od poglądów rządów japońskich. Politycy tacy jak Yukio Hatoyama uważali, że kraj prowadzi politykę zbyt uzależnioną od Stanów Zjednoczonych i starali się doprowadzić do zbliżenia z Chińską Republiką Ludową, dostrzegając w tym szansę na stabilizację napiętej sytuacji w regionie i uzyskanie korzyści gospodarczych. Jednak większość rządzących Japonią uważała wzrost potęgi komunistycznych Chin za zagrożenie dla państwa i dążyła do pogłębiania współpracy z USA (Żakowski, 2017, s. 98-100). Sojusz wojskowy z Japonią zdecydowanie wpływa na zwiększenie amerykańskich zdolności operacyjnych w regionie w przypadku otwartego konfliktu z Chinami, dzięki ulokowaniu amerykańskich baz w strategicznych miejscach takich jak Okinawa.

Napięta sytuacja na Półwyspie Koreańskim ma swoje korzenie pod koniec II wojny światowej, kiedy to region ten został wyzwolony spod okupacji japońskiej i podzielony na strefy kontrolowane przez USA i ZSRR, oficjalnie w celu przygotowania państwa koreańskiego do samodzielnych rządów. Napięcia między strefą amerykańską i radziecką jednak narastały, a już w roku 1948 ogłoszono powstanie Republiki Korei na południu i Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej na północy. Trwająca w latach 1950-1953 wojna zakończona zawieszeniem broni jedynie przypieczętowała podział Półwyspu Koreańskiego na dwa państwa (Potocka, 2020, s. 40-41).

Obecnie rządzący Koreą Północną Kim Dzong Un, pomimo prób negocjacji z prezydentem USA Donaldem Trumpem, wciąż prowadzi politykę antyamerykańską, jednocześnie bezpośrednio zagrażającą

bezpieczeństwu Japonii. KRLD regularnie przeprowadza testy rakiet balistycznych wystrzeliwując je w kierunku Morza Japońskiego. Część z pocisków uderza w japońską wyłączną strefę ekonomiczną, jednocześnie dochodzi do sytuacji, gdy północnokoreańska rakietka przelatuje bezpośrednio nad japońskimi wyspami. Ostatnia taka sytuacja miała miejsce 4 października 2022 r.⁵ Głównymi typami pocisków wystrzeliwanych przez Koreę Północną są rakietki krótkiego zasięgu (o zasięgu maksymalnie 1000 km), zdarzają się jednak również testy pocisków średniego zasięgu, międzykontynentalnych rakiet balistycznych Hwasong 14 i 15 o zasięgu ponad 10 000 km oraz amunicji krążącej⁶. Północnokoreańskie próby nasiliły się znacznie od czasów objęcia władzy przez Kim Dzong Una, który w latach 2011-2022 przeprowadził ich łącznie 207, co jest liczbą ponad czterokrotnie większą niż 46 rakiet wystrzelonych za czasów rządów jego ojca Kim Dzong Ila. Najwięcej testów KRLD przeprowadziła w roku 2022, wystrzeliwując łącznie 69 pocisków balistycznych (Ryc.1).

Ryc.1. Liczba pocisków wystrzelonych przez Koreę Północną w latach 2000-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych missilethreat.csis.org/north-korea-missile-launches-1984-present

Oprócz broni konwencjonalnej Korea Północna dysponuje również ładunkami atomowymi, stworzonymi i rozwijanymi dzięki

⁵ <https://www.japantimes.co.jp/news/2022/10/04/national/north-korea-appears-launch-ballistic-missile-japan/> (Dostęp: 18.04.2023)

⁶ <https://missilethreat.csis.org/north-korea-missile-launches-1984-present/> (Dostęp: 18.04.2023)

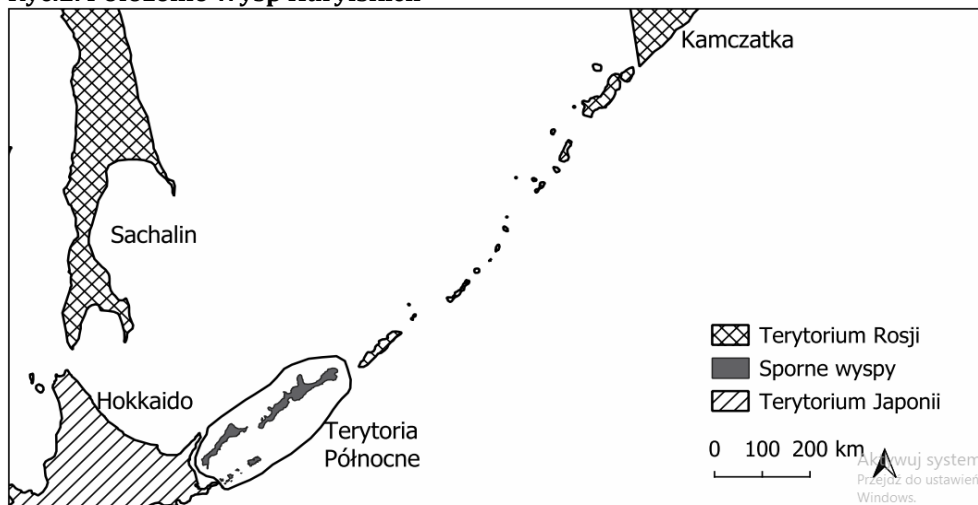
technologiom jądrowym przekazanych jeszcze przez Związek Radziecki w odpowiedzi na rozmieszczenie w Korei Południowej amerykańskiej broni jądrowej. Od tego czasu KRLD sukcesywnie, pomimo coraz większych sankcji rozwijała swój program nuklearny, a pierwszy test został przeprowadzony 9 października 2006 r. W roku 2013 północnokoreański reżim zagroził Japonii oraz Stanom Zjednoczonym, że w przypadku wojny z Koreą Południową może wykonać nuklearny atak prewencyjny na ich terytorium (Bartuś, 2014, s. 62, 64-65). Do chwili obecnej Korea Północna przeprowadziła łącznie 6 prób jądrowych, z czego ostatnią w roku 2017⁷.

Ostatnim z zagrożeń japońskiego bezpieczeństwa wyróżnionym w Strategii Bezpieczeństwa Narodowego jest Federacja Rosyjska. Na relacje między państwami negatywnie wpływa spór toczący się o Wyspy Kurylskie, położone pomiędzy Półwyspem Kamczatka a wyspą Hokkaido. Zostały one w całości zajęte przez Związek Radziecki u schyłku II wojny światowej. W 1951 r. Japonia zrzekła się praw do archipelagu, jednak wyspy Etorofu, Habomai, Kunashiri i Shikotan określane przez Japończyków jak Terytoria Północne uważa za integralną część państwa bezprawnie okupowaną przez Rosję (Ryc. 2), a spór ten pozostaje do czasów obecnych nierozwiązany (Gębski, 2004, s. 125-130). Perspektywa rozwiązania konfliktu jest obecnie mało prawdopodobna biorąc pod uwagę, że oba państwa twardo obstają przy swoich stanowiskach i nie zgadzają się na jakiegokolwiek ustępstwa wobec drugiej strony. Zarówno dla społeczeństwa japońskiego jak i rosyjskiego kwestia spornych wysp stała się symbolem i każde z nich uznaje swoje święte prawo do tego terytorium (Burdelski, 2013, s. 93-94).

Japonia również zdecydowanie potępiła rosyjską agresję przeciwko Ukrainie i włączyła się do pomocy zaatakowanemu państwu dostarczając między innymi drony, kamizelki kuloodporne, hełmy, zimowe umundurowanie wojskowe, środki medyczne, generatory prądotwórcze, zaoferowała także przyjęcie ukraińskich migrantów uciekających przed wojną oraz pomoc w transporcie zboża z Ukrainy. Ponadto wprowadziła szereg sankcji wymierzonych w Federację Rosyjską przykładowo zakaz wjazdu na terytorium Japonii wskazanych obywateli Rosji, zamrożenie aktywów rosyjskich władz, ludzi z nią powiązanych, oligarchów oraz dwunastu największych banków, embargo na maszyny, drewno, towary luksusowe, urządzenia wysokich

⁷ <https://www.cbsnews.com/news/north-koreas-nuclear-tests-timeline/> (Dostęp: 18.04.2023)

Ryc.2. Położenie Wysp Kurylskich

Źródło: opracowanie własne

technologii oraz podwójnego zastosowania, w tym półprzewodniki. Japonia dąży również do ograniczenia, a następnie zakazania importu rosyjskiego węgla i ropy naftowej⁸. Ponadto Japonia obawia się zwiększenia współpracy rosyjsko-chińskiej. Federacja Rosyjska obciążona sankcjami szuka alternatyw w postaci zwiększenia współpracy gospodarczej oraz militarnej między innymi z Chinami, które w wizji władz rosyjskich mogą stanowić rynek zbytu dla rosyjskich węglowodorów oraz być dostawcą technologii, w tym militarnych, które wcześniej Rosja pozyskiwała głównie z państw zachodnich. Przejawem pogłębiającej się współpracy jest zacieśnianie relacji w ramach grupy BRICS zrzeszającej także Brazylię, Indie oraz RPA. Jednak Chiny zachowują ostrożność w relacjach z Rosją, co jest motywowane licznymi interesami prowadzonymi ze Stanami Zjednoczonymi oraz krajami Europy, które byłyby zagrożone w przypadku zawarcia sojuszu z Federacją Rosyjską (Saskowski, 2018, s. 104).

Siły zbrojne Japonii obecnie

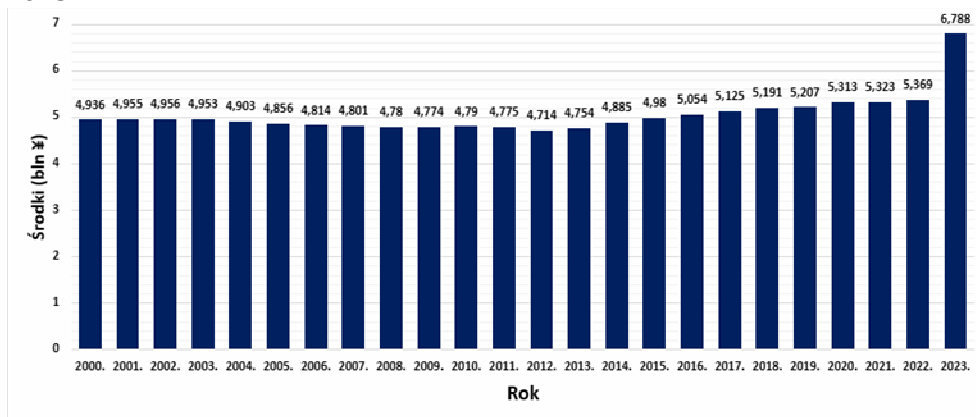
Po podpisaniu traktatu pokojowego kończącego zmagania na Pacyfiku, Stany Zjednoczone narzuciły pokonanej Japonii pacyfistyczną Konstytucję (obowiązującą od 3 maja 1947 r.), która w art. 9 zakazuje

⁸ Ministerstwo Spraw Zagranicznych Japonii, https://japan.kantei.go.jp/ongoingtopics/pdf/jp_stands_with_ukraine_eng.pdf (Dostęp: 18.04.2023)

posiadania konwencjonalnych sił zbrojnych i prowadzenia wojen⁹. Jednak zimnowojenne zmagania oraz wzrastające wpływy Związku Radzieckiego i komunistycznych Chin wymusiły zmianę postrzegania Japonii, która z czasem stała się głównym sojusznikiem USA w regionie Azji Wschodniej. Już w roku 1950 powołano Narodowe Rezerwy Policji, które w 1954 r. zostały przekształcone w Japońskie Siły Samoobrony (Pietrzyk, 2018, s. 52). W kolejnych dekadach dzięki współpracy ze Stanami Zjednoczonymi oraz szybkiemu rozwojowi gospodarczemu kraju potencjał militarny Japonii stale rósł.

Obecnie Siły Samoobrony Japonii są uważane za 8 armię świata¹⁰. Wydatki na obronę stanowiły w 2022 r. 1,09% PKB, co przekłada się na 5,369 biliona jenów¹¹ (Ryc. 3). Zwierzchnictwo nad siłami zbrojnymi posiada premier Japonii, który sprawuje je za pośrednictwem Ministra Obrony, któremu z kolei podlegają szef Sztabu Lądowych Sił Samoobrony, szef Sztabu Powietrznych Sił Samoobrony, szef Sztabu Morskich Sił Samoobrony oraz Szef Połączonego Sztabu, będący równocześnie najwyższym dowódcą operacyjnym przejmującym pełne

Ryc. 3. Środki przeznaczone przez Japonię na obronę narodową w latach 2000-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów Japonii: warp.da.ndl.go.jp/info:ndljp/pid/11424711/www.mof.go.jp/english/budget/budget/index.html

⁹ Ambasada Japonii w Polsce, Konstytucja Japonii z 3 listopada 1946 (tłumaczenie prof. Teruji Suzuki), <https://www.pl.emb-japan.go.jp/relations/konstytucja.htm> (Dostęp: 18.04.2023)

¹⁰ Według rankingu Global Firepower

¹¹ Program i budżet obronny Japonii na rok 2022, s. 2, https://www.mod.go.jp/en/d_act/d_budget/pdf/20220420.pdf (Dostęp: 03.04.2023)

dowodzenie nad Siłami Samoobrony w czasie wojny (Zarychta, 2017, s. 23). Japonia jest również wspierana przez wojska Stanów Zjednoczonych stale stacjonujące w bazach na wyspach Honsiu i Okinawa. Personel amerykański liczy około 54 000 osób¹². Wojska USA przebywają w Japonii nieprzerwanie od 1957 r.

Lądowe Siły Samoobrony Japonii dzielą się na 5 armii, każda z nich zapewnia obronę podległego jej obszaru (Ryc.4). Armia Północna odpowiada za wyspę Hokkaido, Północno-wschodnia - północnej części Honsiu, Wschodnia – broni Tokio i centralnej części Honsiu, Centralna - pozostała część Honsiu oraz wyspa Sikoku, natomiast Zachodnia – wyspa Kiusiu. Oprócz tego Japonia posiada siły szybkiego reagowania działające niezależnie od pozostałych armii (Pietrzyk, 2018, s.64). Siły lądowe posiadają największy personel liczący 150 000 żołnierzy w służbie czynnej oraz 55 000 rezerwistów. Japońscy żołnierze są wyposażeni w nowoczesną broń strzelecką produkcji japońskiej, między innymi pistolety SIG Sauer P220 produkowane na licencji jako Minebea P9, karabiny szturmowe Howa Typ 20 oraz Typ 89, ręczne karabiny maszynowe Sumitomo MINIMI, a także amerykańskie karabiny wyborowe M24. Dodatkowo na wyposażeniu znajdują się granatniki automatyczne Howa Typ 96, wyrzutnie przeciwpancerne Howa 84RR i Nissan 110mm LAM oraz moździerz L16¹³. Lądowe Siły Samoobrony dysponują 2850 pojazdami opancerzonymi (Zarychta, 2017, s. 125) takimi jak bojowe wozy piechoty Mitsubishi Typ 89, kołowe transportery opancerzone Komatsu Typ 96 a także kołowe niszczyciele czołgów Typ 16. Ze względu na górzyste ukształtowanie powierzchni kraju powszechnie używane są również lekkie pojazdy, przykładowo Komatsu LAV, Toyota HVM lub motocykle Honda XL250. Japonia posiada również 1004 czołgi, w tym najnowsze, Typ 10, produkowane od 2010 r. Uzupełniają je starsze maszyny Typ 90 i Typ 74. Wszystkie czołgi, które posiadają Siły Samoobrony są pojazdami produkcji japońskiej, więc doskonale wpisują się w specyfikę kraju. W skład Lądowych Sił Samoobrony wchodzi również wojska artyleryjskie. Na wyposażeniu posiadają działa samobieżne, między innymi Typ 99 konstrukcji japońskiej oraz amerykańskie M110 Self-propelled Howitzer, oraz pojazdy artylerii raketowej (M270 MLRS)¹⁴. Kolejnym ogniwem

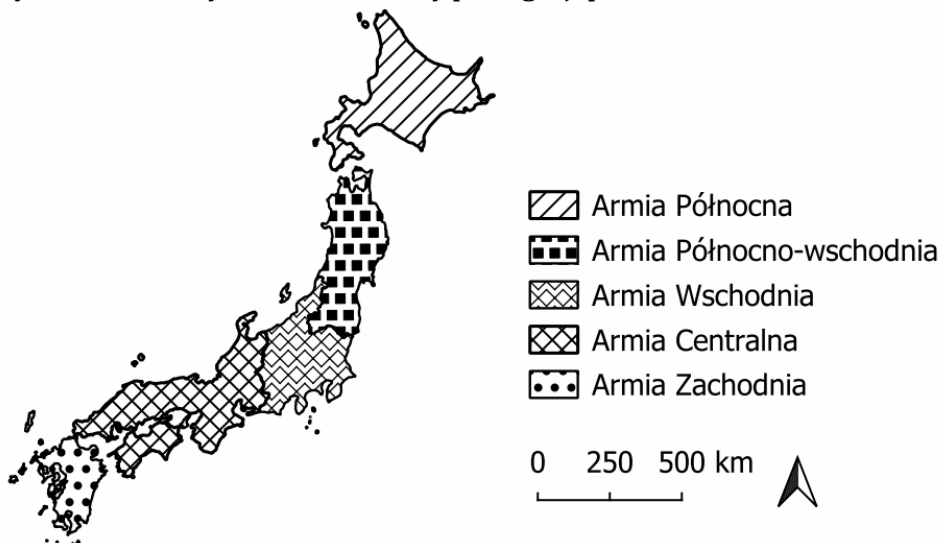
¹² <https://www.usfj.mil/About-USFJ/> (Dostęp: 19.04.2023)

¹³ <https://www.mod.go.jp/gsdf/equipment/fire/index.html> (Dostęp: 17.04.2023)

¹⁴ <https://www.mod.go.jp/gsdf/equipment/ve/index.html> (Dostęp: 17.04.2023)

tworzącym siły lądowe są śmigłowce głównie amerykańskiej produkcji: szturmowe AH-1 Cobra i AH-64 Apache, wielozadaniowe UH-60 Black Hawk, zwiadowcze OH-6D oraz transportowe CH-47 Chinook¹⁵.

Ryc.4. Podział terytorium na obszary podległe japońskim armiom

Źródło: opracowanie własne

Kolejnym elementem są Japońskie Powietrzne Siły Samoobrony. Podzielone zostały na dwie kluczowe części: Dowództwo Obrony Przeciwlotniczej oraz Dowództwo Wsparcia Lotniczego oraz pomniejsze jednostki takie jak Powietrzne Dowództwo Szkoleniowe i Powietrzne Dowództwo Logistyczne (Pietrzyk, 2018, s. 66). Łącznie w siłach powietrznych służy 50 000 ludzi¹⁶. Pod względem wyposażenia nie ustępują siłom lądowym i również posiadają szereg nowoczesnego uzbrojenia. Najważniejszymi maszynami są myśliwce przewagi powietrznej F-15 oraz samoloty wielozadaniowe F-2, będące japońską modyfikacją amerykańskiego myśliwca F-16, a także najnowsze myśliwce piątej generacji F-35. Kolejnymi maszynami używanymi przez Japonię są transportowce Kawasaki C-1 i C-2, Lockheed C-130 Hercules, tankowce Boeing KC-767 oraz samoloty wczesnego ostrzegania Grumman E-2 i Boeing E-767. Większość japońskiego lotnictwa stanowią maszyny konstrukcji amerykańskiej, jednak są one produkowane na

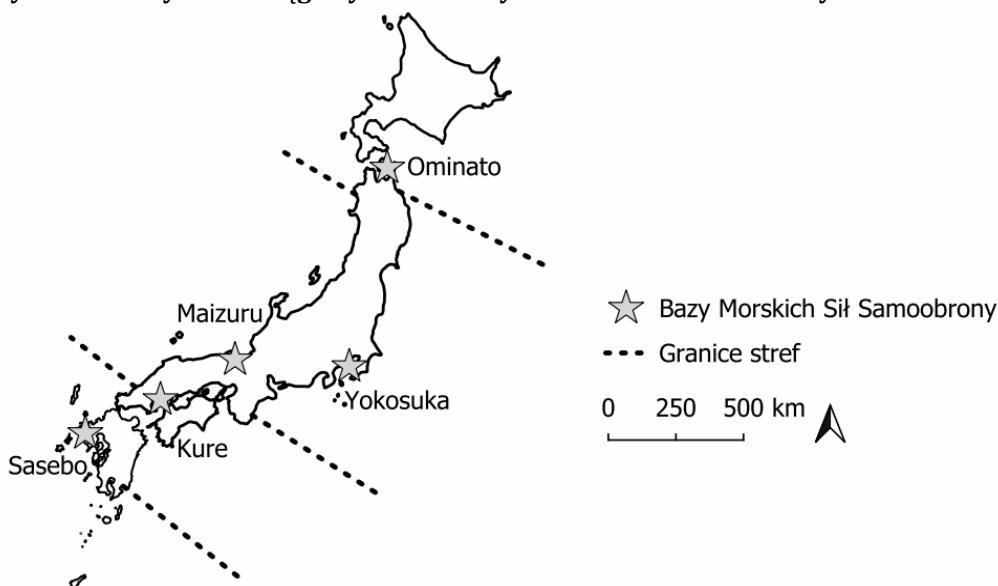
¹⁵ <https://www.mod.go.jp/gsdf/equipment/air/index.html> (Dostęp: 17.04.2023)

¹⁶ https://www.globalfirepower.com/country-military-strength-detail.php?country_id=japan (Dostęp: 17.04.2023)

licencji w japońskich zakładach zbrojeniowych. Ze względu na defensywny charakter formacji, nie posiada ona bombowców (op. cit.). W skład Powietrznych Sił Samoobrony wchodzi śmigłowce UH-60 i CH-47, a także wojska obrony przeciwlotniczej wyposażone w pociski krótkiego zasięgu Typ 93, średniego zasięgu Typ 03 oraz samobieżne działa przeciwlotnicze Typ 87¹⁷.

Ostatnim, a zarazem ze względu na wyspiarskie położenie Japonii, kluczowym filarem są Morskie Siły Samoobrony. Składają się one z 155 okrętów podległych Flocie Samoobrony, która jest główną jednostką marynarki japońskiej i składa się z Floty Eskortowej, Sił Podwodnych, Morskich Sił Powietrznych, Sił Działań Minowych, a także pięciu Flotom Okręgowym chroniącym podległy obszar rozlokowanym w bazach w Kure, Sasebo, Maizuru, Ominato i Yokosuka (Ryc. 5) (Zarychta, 2017, s. 128). Personel Morskich Sił Samoobrony liczy łącznie 51 000 osób¹⁸. Japońska marynarka dysponuje czterema niszczycielami helikopterowymi, w tym dwoma klasy Izumo, które Japonia planuje przekształcić w lekkie lotniskowce wyposażone w samoloty F-35 w wersji pionowego startu i lądowania. Pozostałe dwa to mniejsze

Ryc. 5. Obszary Flot Okręgowych oraz bazy Morskich Sił Samoobrony

Źródło: opracowanie własne

¹⁷ <https://www.mod.go.jp/asdf/equipment/index.html> (Dostęp: 17.04.2023)

¹⁸ https://www.globalfirepower.com/country-military-strength-detail.php?country_id=japan (Dostęp: 17.04.2023)

jednostki klasy Hyuga. Na wyposażeniu kraj posiada również 36 niszczycieli klas Akizuki, Asagiri, Asashi, Atago, Kongo, Maya, Murasame i Takanami, w tym 8 niszczycieli rakietowych wyposażonych w amerykański system walki Aegis, 4 fregaty klasy Mogami, 6 niszczycieli eskortowych klasy Abukuma. Flota podwodna składa się z 21 okrętów klas Oyashiro, Soryu i Taigei. Do Morskich Sił Samoobrony należą również liczne mniejsze jednostki takie jak trałowce, statki zaopatrzeniowe, okręty desantowe i patrolowe¹⁹. Japońska flota stale dynamicznie się rozwija pozyskując nowe okręty i zastępując starsze, jednostki budowane są w japońskich stoczniach przy współpracy z USA i zastosowaniu amerykańskich technologii.

Rozbudowa Sił Samoobrony Japonii

Obecnie na świecie ze względu na niestabilną sytuację międzynarodową oraz mnogość toczonych konfliktów obserwujemy znaczny wzrost wydatków na obronność. Tendencja ta rozwija się już od dłuższego czasu, czego przykładem jest okres lat 2000-2011, kiedy to światowe wydatki na zbrojenia wzrosły o 60 procent, a międzynarodowy obrót uzbrojeniem o 29,4 procent (Cichosz, 2017, s. 31). W kolejnych latach, aż do dnia dzisiejszego trend ten jedynie się nasila, na co wpływa między innymi zaostrzająca się rywalizacja chińsko-amerykańska oraz agresja Rosji na Ukrainę. Wobec intensywnych zbrojeń takich krajów jak Chiny czy Korea Północna, Japonia aby być zdolna do ochrony swoich interesów narodowych oraz integralności terytorialnej musi także podejmować szereg kroków prowadzących do zwiększenia swojego potencjału militarnego. Z punktu widzenia Japonii najkorzystniejsza jest zdecydowanie współpraca z głównym sojusznikiem, czyli Stanami Zjednoczonymi. Kluczowe są tu względy ekonomiczne, ponieważ samodzielne opracowywanie uzbrojenia jest niezwykle kosztowne i długotrwałe, dlatego połączenie wkładu finansowego oraz doświadczeń kilku państw jest rozwiązaniem najkorzystniejszym dla zainteresowanych stron (Soroka, Sułek, 2017, s. 21-22). Ponadto uzbrojenie amerykańskie jest używane przez Japonię od wielu lat, a japoński przemysł w sporej części sam je wytwarza na licencji. Kolejnym bardzo ważnym elementem jest wysokie zaawansowanie technologiczne posiadanego lub pozyskiwanego uzbrojenia. Obecne pole walki dynamicznie się zmienia, a taktyki zakładające użycie wielkiej liczby

¹⁹ <https://www.mod.go.jp/msdf/equipment/ships/> (Dostęp: 17.04.2023)

wojsk stają się coraz mniej opłacalne. Z kolei nacisk kładzie się na rozwój lekkich, mobilnych, wyspecjalizowanych jednostek działających autonomicznie oraz coraz większe zaawansowanie broni dające znaczną przewagę nad przeciwnikiem. Dzięki nowoczesnym technologiom opracowywane są zarówno środki rozpoznania takie jak drony czy zwiad satelitalny, precyzyjne i inteligentne systemy uzbrojenia, przykładowo bomby kierowane i pociski krążące, jak również elementy osobistego wyposażenia żołnierza (Soroka, 2016, s. 82-83).

Japonia dostrzega również problemy spowodowane przez zapisy prawne, w szczególności art.9 Konstytucji Japonii z 1947 r., które mocno ograniczają rozwój potencjału militarnego. Na przestrzeni lat były jednak podejmowane kroki, aby zwiększyć możliwości Sił Samoobrony. Od roku 1992 mogą one operować poza granicami kraju, jednak ograniczając się jedynie do misji pokojowych oraz humanitarnych. Kolejnymi zmianami były wprowadzenie prawa umożliwiającego Japonii logistyczne wspieranie wojsk amerykańskich w 1999 r. a także „Specjalnego Prawa Dla Przeciwdziałania Terroryzmowi” w 2001 r. Pozwoliło to Japonii na wspieranie wojsk sojuszników między innymi w Afganistanie oraz Iraku (Guzik, 2008, s. 181-182). Należy również zwrócić uwagę na stopniową zmianę nastawienia japońskiego społeczeństwa. Dominujący od zakończenia II wojny światowej pacyfizm jest powoli wypierany przez świadomość, że Japonia potrzebuje reform, aby zapewnić sobie bezpieczeństwo. Wciąż jednak nie ma w tej sprawie pełnej zgody społecznej i jest to kwestia wzbudzająca sporo kontrowersji i dyskusji. Przykładowo z badań przeprowadzonych w roku 2006 wynika, że 42% pytanych popiera zmianę obu części artykułu 9 japońskiej Konstytucji, a 43% jednej części (*op. cit.*, s. 183).

Ważną postacią dla rozwoju Sił Samoobrony Japonii był urzędujący w latach 2006-2007 oraz 2012-2020 premier Shinzo Abe. Próbował on zerwać ostatecznie z pacyfistyczną doktryną, wzmocnić pozycję Japonii na arenie międzynarodowej oraz umożliwić rozbudowę sił zbrojnych. Wprowadził między innymi w roku 2014 prawo pozwalające na eksport japońskiego uzbrojenia. Pierwszym krajem, który zakupił japońskie uzbrojenie zostały Filipiny, zawierając w 2020 r. umowę na dostawy czołgów Typ 74 stopniowo wycofywanych z Lądowych Sił Samoobrony Japonii. Nowe przepisy są wielką szansą dla japońskiego przemysłu zbrojeniowego, który oprócz rynku wewnętrznego będzie mógł pozyskiwać klientów poza granicami kraju, co zdecydowanie przyczyni się do jego rozwoju. W 2015 r. na podstawie raportu Panelu doradczego dot. rekonstrukcji podstaw prawnych z

zakresu bezpieczeństwa Abe wprowadził „Prawo dla pokoju i bezpieczeństwa”, umożliwiające „kolektywną samoobronę” w sytuacji gdy Japonia nie zostanie bezpośrednio zaatakowana (Bojko, 2021, s. 268-269). Za jego rządów miało miejsce również nadanie Agencji Obrony rangi Ministerstwa, powołanie Rady Bezpieczeństwa Narodowego oraz zaczęto tworzyć Strategię Bezpieczeństwa Narodowego (*op. cit.*, s. 266-267). Zmiany te, choć mają głównie wymiar symboliczny, wskazują kierunek w jakim podąża obecnie Japonia, rewidująca ograniczające ją przepisy prawa i starająca się zapewnić sobie bezpieczeństwo w kontekście coraz bardziej napiętej sytuacji w regionie.

Kluczowymi dokumentami zapowiadającymi daleko idące zwiększenie zdolności bojowych Sił Samoobrony Japonii jest Strategia Bezpieczeństwa Narodowego z grudnia 2022 r., jasno określająca japońskie cele w regionie oraz wskazująca państwa potencjalnie zagrażające bezpieczeństwu kraju, a także budżet Japonii przewidziany na rok 2023, który zakłada wydatki na obronę w wysokości 6,6 biliona jenów lub 6,8 biliona wliczając koszty utrzymania wojsk amerykańskich stacjonujących na terytorium Japonii²⁰. Jest to imponująca wartość, największa w powojennej historii kraju, jednocześnie o 27,4 % większa od środków wydanych na ten cel w 2022 r. Strategia Bezpieczeństwa Narodowego zakłada również, że wydatki na obronę wzrosną do poziomu 2% PKB do roku 2027, co jest wartością niemal dwukrotnie większą od obecnej²¹.

Pierwszym elementem, który Japonia zamierza rozbudować są zdolności uderzeniowe na większym dystansie. Dotychczasowa doktryna umożliwiała posiadanie jedynie broni defensywnej, co zdecydowanie ograniczało możliwość przeprowadzenia uderzenia w punkty oddalone od linii frontu, tym bardziej znajdujące się na terytorium przeciwnika. W tym celu Japonia planuje pozyskanie amerykańskich pocisków krążących Tomahawk. Mają one znaleźć się na wyposażeniu japońskich niszczycieli rakietowych posiadających system AEGIS, a kwota przeznaczona na ten cel to 211,3 miliarda jenów. Planowane jest również opracowanie i produkcja ulepszonych pocisków Typ 12, przeznaczonych do zwalczania wrogich okrętów, możliwych do wystrzelenia zarówno z wyrzutni naziemnych jak i z samolotów. W tym celu wygospodarowano 33,8 miliarda jenów na rozwój oraz 93,9 miliarda na produkcję. W planach są

²⁰ Ministerstwo Finansów Japonii, Highlights of the FY2023 Draft Budget, s. 3, <https://www.mof.go.jp/english/policy/budget/budget/fy2023/01.pdf> (Dostęp: 03.04.2023)

²¹ Ministerstwo Obrony Narodowej Japonii, Strategia bezpieczeństwa narodowego Japonii, s. 20, <https://www.cas.go.jp/jp/siryoushoushou/221216anzenhoshou/nss-e.pdf> (Dostęp: 28.03.2023)

także prace nad zupełnie nowymi pociskami przeciwokrętowymi, na co przeznaczono 34,2 mld ¥. Kolejnym elementem zwiększającym zdolności ofensywne Sił Samoobrony będzie pozyskanie rakiet powietrze-ziemia JSM oraz JAASM odpalanych z samolotów F-35 i F-15, na co budżet przewiduje 47,4 miliarda jenów. Wygospodarowano również 200,3 miliarda na prowadzenie badań rozwojowych nad nowoczesnymi pociskami hipersonicznymi, które w założeniu mają osiągać prędkość pięciokrotnie większą od dźwięku i być trudne do wykrycia przez wrogie radary. Oprócz konkretnych planów pozyskania pocisków duże środki przeznaczono także na dostosowanie platform zdolnych do ich wystrzelenia, przykładowo przystosowanie niszczycieli rakietowych do użycia pocisków Tomahawk (110,4 mld ¥), modernizacja 3 samolotów F-35 i 18 F-15, aby mogły używać rakiet powietrze-ziemia (85,2 mld ¥) oraz pozyskanie platform naziemnych i dostosowanie 9 samolotów F-2 do używania pocisków zwalczających okręty Typ 12 (łącznie 35,3 mld ¥).

Kolejnym zamierzeniem Japonii jest znaczne wzmocnienie systemu wykrywania i obrony przeciwlotniczej oraz przeciwrakietowej. Jest to bardzo ważny element w kontekście zagrożenia ze strony Korei Północnej, która często prowadzi testy rakiet balistycznych, z których część uderza w japońską wyłączną strefę ekonomiczną oraz przelatuje bezpośrednio nad lądowym terytorium. Na cel ten przewidziano 986,7 miliarda jenów. Pieniądze te zostaną przeznaczone między innymi na modernizację i wprowadzenie do służby pocisków ziemia-powietrze średniego zasięgu Typ-03, rozbudowę sieci radarów naziemnych oraz pozyskanie samolotów wczesnego ostrzegania E-2D i mobilnych radarów TPS-102A. Na uwagę zasługuje również zarezerwowanie 58,5 miliardów jenów na prowadzenie badań nad stworzeniem skutecznej obrony przed wrogimi pociskami hipersonicznymi, które obecnie są bardzo trudne lub wręcz niemożliwe do zestrzelenia.

W planach jest również przeznaczenie dużych środków na rozwój i wprowadzanie do służby nowoczesnych technologii umożliwiających namierzanie i zwalczanie celów oraz walkę elektroniczną. Jedną z nich są bezzałogowe statki powietrzne. Japonia planuje modernizację posiadanych dronów rozpoznawczych, aby zyskały możliwość prowadzenia zwiadu nawet w nocy lub w trudnych warunkach pogodowych, a także pozyskanie zarówno niewielkich dronów zwiadowczych krótkiego zasięgu, jak i zaawansowanych systemów takich jak amerykańskie RQ-4 Global Hawk. Siły Samoobrony planują również rozpocząć badania nad dronami uderzeniowymi. Przewidywane

są także prace nad bezzałogowymi statkami podwodnymi, służącymi do wykrywania oraz neutralizacji min, w które mają zostać wyposażone fregaty klasy Mogami. Łącznie na opracowywanie i wdrażanie do służby bezzałogowych statków budżet przewiduje 182,7 miliarda jenów.

Budżet zakłada również znaczne środki na pozyskanie 24 kołowych niszczycieli czołgów Typ 16 (21,3 mld ¥), opracowywanie nowego kołowego transportera opancerzonego, mającego w przyszłości zastąpić używane obecnie Typ 96 (13,6 mld ¥). Stale rozwijane są także Morskie Siły Samoobrony, na co dowodem jest budowa 2 fregat, na co przeznaczono 116,7 miliarda jenów, okrętu podwodnego klasy Taigei za 80,8 mld ¥, 4 okrętów patrolowych (35,7 mld ¥) oraz okrętów wsparcia (holowniki, transportowce, tankowce) za 2,2 mld. Planowane są też prace modernizacyjne posiadanych już niszczycieli klasy Izumo, 6 okrętów podwodnych i posiadanych przez siły morskie samolotów P-3 Orion. Powietrzne Siły Samoobrony otrzymają 16 nowych samolotów F-35 w wersjach A oraz B, za łączną kwotę 250,4 miliardów jenów, a także 12 śmigłowców wielozadaniowych UH-60J (94,9 mld ¥). Wygospodarowano także środki na unowocześnienie osobistego wyposażenia żołnierzy, między innymi pozyskanie 8577 karabinów Typ 20 5.56mm, które stopniowo mają zastępować starsze karabiny Typ 89 (3,3 mld ¥) oraz kamizelki kuloodporne i umundurowanie nowego typu (14,8 mld ¥)²².

Zakończenie

Japonia jest krajem, który odgrywa bardzo ważną rolę w regionie w aspekcie zarówno gospodarczym jak i militarnym. Obecne Siły Samoobrony Japonii pomimo typowo defensywnego charakteru posiadają znaczne możliwości, między innymi dzięki współpracy ze Stanami Zjednoczonymi oraz wyposażeniu w nowoczesny, zaawansowany technologicznie sprzęt. Stale zaostrzająca się sytuacja międzynarodowa w Azji Wschodniej oraz konflikty i poczucie zagrożenia ze strony Chin, Korei Północnej i Rosji, to główny czynnik zmuszający Japonię do podjęcia szeroko zakrojonych zmian prowadzących do zwiększenia potencjału obronnego, zarówno reform prawa ograniczającego możliwości sił zbrojnych, jak i zyskanie zupełnie nowych, brakujących zdolności bojowych, między innymi ofensywnych. Kluczowe w tej kwestii jest pozyskanie uzbrojenia umożliwiającego

²² Analiza w oparciu o Program i budżet obronny Japonii s. 11-32, https://www.mod.go.jp/en/d_act/d_budget/pdf/230330a.pdf (Dostęp: 03.04.2023)

zwalczanie celów znajdujących się daleko za linią frontu, takiego jak amerykańskie pociski manewrujące Tomahawk, rakiet powietrze-ziemia przenoszonych przez samoloty bojowe oraz rozwój i wdrożenie nowych pocisków umożliwiających zwalczanie wrogich okrętów takich jak Typ 12. Ważne jest również wzmacnianie zdolności do obrony przed wrogimi samolotami i pociskami przez wprowadzanie do służby nowych pocisków ziemia-powietrze, a także rozwój systemów pozwalających odpowiednio wcześniej wykryć zagrożenie. Na uwagę zasługuje również duża ilość środków przeznaczonych na rozwój nowoczesnych technologii, takich jak bezzałogowe statki, pociski hipersoniczne czy satelity zwiadowcze, a także badania i opracowywanie zupełnie nowych systemów, przykładowo skuteczną obronę przed wrogimi pociskami hipersonicznymi. W praktyce międzynarodowej często występuje także zjawisko niejawności transferów uzbrojenia i technologii militarnych (Milik, 2018, s. 112-114). Istnieje więc możliwość, że nie wszystkie prace oraz plany są jawne. Wzrost potencjału militarnego Japonii może także nieść za sobą zagrożenia, takie jak pogorszenie stosunków z państwami regionu, w szczególności Rosją, Chinami oraz Koreą Północną, a także zacieśnianie współpracy między nimi, mające na celu przeciwdziałanie rozwojowi militarnemu Japonii.

Literatura

- Bartuś, A., 2014. *Korea Północna – państwo totalitarne zagrażające bezpieczeństwu globalnemu. Zarys problemu*, Chorzowskie Studia Polityczne, 7, s. 47-70.
- Bojko, I., 2021. *Zmiany w polityce bezpieczeństwa Japonii za rządów Shinzo Abe - aspekt wewnętrzny*, De Securitate et Defensione. O Bezpieczeństwie i Obronności, 7, s. 263-273.
- Bronicki, K., 2008. *Spór o złoża ropy naftowej i gazu na Morzu Wschodniochińskim*, Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego, 3, s. 205-215.
- Bugajski, D.R., 2016. *Chińsko-japońskie spory morskie*, Gdańskie Studia Azji Wschodniej, 10, s. 66-75.
- Burdelski, P., 2013. *Spór terytorialny w stosunkach rosyjsko-japońskich o przynależność południowych Wysp Kurylskich*, Gdańskie Studia Azji Wschodniej, 3, s. 81-96.

- Cichosz, J., 2017. *Wybrane przykłady międzynarodowej współpracy gospodarczo-obronnej* [w:] P. Soroka, K. Wątorek, A. Zagórska (red.), *Międzynarodowa współpraca gospodarczo-obronna*, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa, s. 29-40.
- Gębski, A., 2004. *Problem Terytoriów Północnych*, [w:] E. Potocka, M. Pietrasik (red.), *Współczesna Japonia - mocarstwo na rozdrożu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 125-133.
- Guzik, J.M., 2008. *Siły Samoobrony Japonii – zarys problemu w świetle art. 9. Konstytucji Japonii*, *Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego*, 3, s. 179-184.
- Jakimowicz, R., 2004. *Chińsko-japoński spór o Wyspy Senkaku*, [w:] E. Potocka, M. Pietrasik (red.), *Współczesna Japonia - mocarstwo na rozdrożu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 113-124.
- Kowalczyk, K.A., 2019. *Geopolityczne dążenia współczesnej Rosji*, *Przegląd Geopolityczny*, 27, s. 78-92.
- Krupińska, M., 2004. *Problem podręczników do historii w stosunkach japońsko-koreańskich*, [w:] E. Potocka, M. Pietrasik (red.), *Współczesna Japonia - mocarstwo na rozdrożu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 134-142.
- Mickiewicz, P., 2018. *System bezpieczeństwa narodowego w rozwiązaniach systemowych wybranych państw*, Wydanie drugie rozszerzone i uzupełnione, Difin SA, Warszawa.
- Milik, P., 2018. *Determinanty bezpieczeństwa militarnego państwa - międzynarodowy transfer broni i technologii militarnych*, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa.
- Pliszka, B., Nawąła, P., 2019. *Ideologiczna ewolucja Korei Północnej*, *Przegląd Geopolityczny*, 27, s. 59-77.
- Potocka, E., 2020. *Korea Północna - Przebudzanie...*, Time Marszałek Group, Toruń.
- Saskowski, M., 2018. *BRICS jako forum współpracy i rywalizacji Chin oraz Rosji*, *Krakowskie Studia Międzynarodowe*, 15, s. 99-116.
- Skrzyp, J., 2018. *Chiny i Stany Zjednoczone Ameryki w ujęciu geopolitycznym*, *Przegląd Geopolityczny*, 23, s. 9-23.
- Soroka, P., Sułek, M., 2017. *Międzynarodowa współpraca gospodarczo-obronna w warunkach globalizacji i liberalizacji rynków uzbrojenia*, [w:] P. Soroka, K. Wątorek, A. Zagórska (red.), *Międzynarodowa współpraca gospodarczo-obronna*, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa, s. 17-28.
- Soroka, P., 2016. *Rola nowoczesnych technologii w wyścigu zbrojeń*, *Przegląd Geopolityczny*, 16, s. 77-86.

- Wilczyński, W.J., 2021. *Regiony świata. Geografia i geopolityka*, Polskie Towarzystwo Geopolityczne, Kraków.
- Zarychta, S., 2017. *Japońskie Siły Samoobrony gwarantem bezpieczeństwa państwa - Lądowe i Powietrzne Siły Samoobrony*, *Gdańskie Studia Azji Wschodniej*, 12, s. 21-39.
- Zarychta, S., 2017. *Japońskie siły samoobrony (JSS) gwarantem bezpieczeństwa państwa – siły morskie i Straż Graniczna*, *Gdańskie Studia Azji Wschodniej*, 11, s. 121-137.
- Ziętek, A.W., Żakowski, K., Pietrzyk, O., 2018. *Polityka zagraniczna Japonii*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin.
- Zuziak, M., 2018. *Konflikt na Morzu Południowochińskim Zarys historyczny, omówienie problemów natury politycznej i prawnej ze szczególnym uwzględnieniem elementów polityki zagranicznej Chin*, *Nowa Polityka Wschodnia*, 18, s. 131-153.
- Żakowski, K., 2017. *Między USA a Chinami: Wizje pozycji Japonii w systemie międzynarodowym*, [w:] J. Ciesielska-Klikowska, M. Marczuk-Karbownik (red.), *Stany Zjednoczone-Chiny. W stronę dwubiegunowości*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 93-109.

Streszczenie:

Poniższa praca jest próbą odpowiedzi na pytanie, dlaczego Japonia po wielu latach prowadzenia pacyfistycznej polityki zagranicznej, począwszy od zakończenia II wojny światowej, postanowiła znacznie wzmocnić swój potencjał militarny. Autor analizuje czynniki geopolityczne wpływające na bezpieczeństwo Japonii, sytuację międzynarodową w regionie, potencjalne zagrożenia dla państwa, a także obecne zdolności Japońskich Sił Samoobrony i kluczowe plany ich rozbudowy, takie jak pozyskanie pocisków umożliwiających kontruderzenie, rozwój obrony przeciwlotniczej oraz inwestycje w nowoczesne technologie wojskowe. Omówione zostały również najważniejsze aspekty historyczne w rozwoju japońskich sił zbrojnych i rozwiązania prawne wpływające bezpośrednio na możliwości Sił Samoobrony.

Słowa kluczowe: Japonia, zbrojenia, Japońskie Siły Samoobrony, Azja Wschodnia, bezpieczeństwo narodowe.